

KEELTEOSKUS JA KEELTEGA SEOTUD HOIAKUD

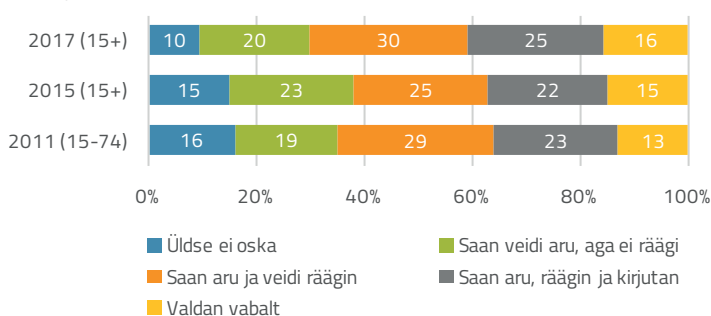
FAKTILEHT

Keelteoskus on inimese jaoks oluline parema hariduse, töökoha ja positsiooni saavutamiseks. Ühiskonnale tähendab eri rahvustest elanike hea keelte valdamine suuremat lõimumist. Kuigi eestlased ja teistest rahvustest elanikud elavad suuresti erinevates keeleruumides ning puutuvad vastastikku kokku eelkõige tööl või avalikus sfääris, ühendab kõiki Eesti elanikke aeglaselt suurenev vajadus inglise keele järele ning aktsepteerivad hoiakud teiste keelte suhtes.

Teistest rahvustest inimeste eesti keele oskus paraneb

2017. aasta Eesti integratsiooni monitooringu andmed näitavad, et teistest rahvustest elanike eesti keele oskus on mõnevõrra paranenud. Üle 15aastastest teistest rahvustest Eesti elanikest peab end aktiivseks eesti keele oskajaks (valdab vabalt või saab aru, räägib ja kirjutab) 41%, passiivse keeleoskusega (saab aru ja veidi räägib või saab veidi aru ja ei räägi) on pooled ning üldse ei oska eesti keelt kümnendik neist. Kõige mugavamalt tuntakse ennast lugemises ja suulisest kõnест arusaamises (vastavalt 71% ja 69%). Võrreldes 2015. aastaga on keele mittevaldajate osakaal kõige rohkem vähenenud just Ida-Virumaal (2015 30%, 2017 22%).

Teistest rahvustest elanike enesehinnanguline eesti keele oskus 2011–2017, %

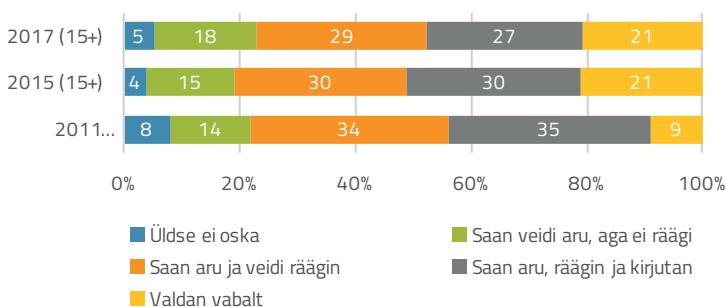

Teistest rahvustest noored on sama rühma vanematest põlvkondadest märksa altimad alustama või jätkama suhtlust eesti keeles. Kõige sagedamini alustaksid nad eesti keeles suhtlemist ametnikega ja kõige harvem võõraga avalikus kohas.

Võrreldes 2015. aastaga on eestlaste vene keele oskus jäänud üldiselt samale tasemele, ehkki mõnevõrra on siiski suurenenud (9%-lt 15%-le) nende osakaal, kes ei oska vene keeles kirjutada. Natuke alla poole eestlastest oskab enda

hinnangul aktiivselt vene keelt, ligikaudu sama paljud hindavad enda vene keele oskuse passiivseks ja 5% vastanutest ei oska üldse vene keelt. Vene keelt valdab vabalt 21% eestlastest.

Eestlaste enesehinnanguline vene keele oskus 2011–2017, % (Eesti integratsiooni monitooring 2011, 2015, 2017)

Inglise keele tähtsus kasvab, kuid rahvustevahelise usalduse võtmena nähakse üha enam eesti keelt

Inglise keele oskus varieerub rahvuse alusel suurel määral. Eestlastest oskab inglise keelt aktiivselt 37% ja üldse ei oska ligikaudu veerand, teistest rahvustest elanike puhul on need näitajad vastavalt 19% ja 44%. Kuigi nende Eesti elanike osakaal, kes näevad inglise keelt võimaliku ühise suhtluskeelena (alla kolmandiku), on viimase kümnemakonna aastaga mitu korda kasvanud, ei küüni inglise keel veel võimaliku rahvuseid ühendava keele staatusse. Eesti elanike keeleoskus ja hoiakud keelte suhtes kinnitavad, et sellena nähakse endiselt eesti keelt.

Keeleoskus võib sõltuda otseselt sellest, kui palju tuntakse keelte järele vajadust tööl või vabal ajal. Kui oma emakeelt vajavad tööl ja koolis peaaegu kõik vastanud, siis 42% eestlasest vajab tööl ka vene keelt, samas kui teistest rahvustest vastajatest vajab eesti keelt tööl 50% ehk peaaegu kaks kolmandikku töötajatest ja õppijatest. Inglise keelt vajavad eestlased tööl küllalt võrdselt vene keelega (39%), teistest rahvustest elanikest tunneb aga selle keele järele tööl vajadust 30%.

Kõige silmapaistvam on teistest rahvustest elanike noorima vanuserühma selge eristumine inglise keele vajaduse poolest tööl või koolis: neist peab seda vajalikuks 72%, üle 25aastastest aga juba vähem kui pooled. Alla 25aastaste teistest rahvustest elanike tunnetatud vajadus inglise keele järele ületab isegi eestlaste sama vanuserühma vajaduse. Selline

suundumus võib märkida inglise keele tähtsamaks muutumist teiste rahvuste seas.

Endast erineva rahvusega kokku puutuvates Eesti piirkondades osatakse ja kasutatakse teist keelt rohkem. Ida-Virumaal elavad eestlased oskavad keskmisest paremini vene keelt ning väljaspool Ida-Virumaad ja Tallinna elavad teistest rahvustest elanikud oskavad paremini eesti keelt.

Lõhed noorte eestlaste vene keele vajaduses tööl ja selle tege-likus valdamises ning sama teistest rahvustest noorte juures inglise keele puhul viitavad asjaolule, et mõlemal rahvusrühmal

tuleb tööturul oma võimaluste maksimaalseks kasutamiseks vastava keele õppimisel pingutada senisest enam.

Üldiselt on Eesti inimeste hoiakud muutunud aastate jooksul rohkem vastastikku arvestavaks. Ühelt poolt peab vähem eestlasi eesti keele oskust teistest rahvustest elanike jaoks Eestis kohustuslikuks, teisalt hindavad Eesti elanikud varasemast olulisemaks just eesti keele oskuse rolli rahvustevahelise usalduse suurendamises. Avatus teiste keelte vastu kasvab koos vastastikuse suhtlusega: mida rohkem kontakte ja suhtlust eestlaste ja teistest rahvustest elanike vahel on, seda sallivamad ja avatumad nad on ka teiste keelte suhtes.